

Bibliyometrik Yöntem ve İçerik Analiziyle Halk Sağlığı Perspektifinden Çocuk İşçiliği Çalışmalarının Uluslararası Literatürdeki Durumu

Çağla YİĞİTBAŞ¹

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geliş Tarihi : 18/10/2023

Makale Kabul Tarihi : 30/11/2023

Anahtar Kelimeler:

Bibliyometrik Yöntem,
İçerik Analizi, Halk Sağlığı,
Çocuk İşçiliği Web of
Science

ÖZET

Çocuk işçiliği dünya gündeminde uzun süre sorun olmaya devam edecek bir halk sağlığı sorunudur. Dünyanın yaşadığı felaketler birçok toplumu etkilemekle birlikte yıkıcı etkiler çoğunlukla çocuklar üzerinde görülmektedir. Bu araştırmanın amacı bibliyometrik analiz ve içerik analiziyle çocuk işçiliğine halk sağlığı penceresinden bakmaktır. Araştırma ile yazarlar ve yazarlar arasındaki atıf bağları ortaya konmuştur. Bunun için Web of Science veri tabanı kullanılmış veriler 17.10.2023 tarihinde çekilmiştir. Analizler VOSviewer programıyla eş kelime, ortak atıf, atıf ve ortak yazarlık şeklinde yapılmıştır. Araştırma bağlamında en çok Amerika orjinli çalışmaların atıf aldığı görülmüştür. Halk sağlığı perspektifiyle çocuk işçiliği alanındaki araştırmaların tamamının İngilizce dilinde olduğu, en fazla yayının kamu çevre ve iş sağlığı kategorisinde olduğu görülmüştür. En fazla yayın yapan yazarın Wieland, en çok atıf alan yazarın Ullrich Bauer olduğu belirlenmiştir. Yayınların tamamının dilinin İngilizce olduğu görülmüştür. İçerik analizinde çocuk işçiliğinin nedenlerine, etkilerine, sonuçlarına ve çözüm önerilerine odaklandığı görülmüştür. Bu alana ilgiyi daha çok çekmek için halk sağlığı uzmanlarının farkındalıklarının artırılmasının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Child Labor Studies in International Literature from Public Health Perspective with Bibliometric Method and Content Analysis

ARTICLE INFORMATION

Submission Date : 18/10/2023

Accepted Date : 30/11/2023

Keywords: Children's rights, ethical tendency, pre-school teacher, idealism, relativism Textbooks, Vocational High School

ABSTRACT

Child labor continues to be a persistent public health issue on the world agenda for an extended period. While disasters affecting the world impact many communities, the destructive effects are often observed on children. The aim of this research is to examine child labor from a public health perspective through bibliometric analysis and content analysis. The study reveals citation connections among authors and articles using the Web of Science database, with data collected on October 17, 2023. Analyses, conducted with the VOSviewer program, involve co-word analysis, co-citation analysis, citation analysis, and co-authorship analysis. Within the research context, it is observed that studies originating from America receive the most citations. All research in the field of child labor from a public health perspective is in English, with the majority of publications falling under the categories of public, environmental, and occupational health. The author with the most publications is Wieland, and the author with the most citations is Ullrich Bauer. It is noted that all publications are in English. Content analysis focuses on the causes, effects, consequences, and proposed solutions of child labor. The conclusion is drawn that increasing awareness among public health experts is crucial to attract more attention to this field.

¹ Doç. Dr. Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE ORCID: 0000-0002-3789-1156

1. Giriş

Farklı hukuki, sosyolojik, siyasi vb parametreler çocuk ve çocukluğun başlangıcı ve sonu noktalarında belirleyici olmaktadır. "Birleşmiş Milletler Genel Kurulu" tarafından 20 Kasım 1989'da onaylanan "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme", istisnalar dışında 18 yaşına kadar her bireyi çocuk olarak tanımlamaktadır (Berigel & Eroğlu, 2019).

Sağlık ve eğitim gibi pek çok disiplinde temellerin çocukluk döneminde atılması tüm disiplinleri çocuk ya da çocukluk alanlarında duyarlı olmaya zorlamaktadır (Soysal, Özcan, & Akın, 2022). Bu bağlamda ve özellikle çıktıları açısından ele alındığında çocukların varlığının korunması, desteklenmesi, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi yalnızca çocuk açısından değil aile, toplum, ülke hatta dünya konforu açısından önemlidir.

Geçmiş, řu an ve gelecek arasında sürekliliği olan bir bağ oluşturan çocuklar, içinde buldukları ilişki ağında toplumsal düzen açısından özen gösterilmesi gereken bireylerdir (Fahri, 2017). Oysa en temel etken kapsamında değerlendirilebilecek olan ülkelerin gelişmişlik düzeyi gibi şartlar kapsamında bile, çocuk olgusuna yüklenen anlam ve değerin hali hazırda öngörülemeyen birçok faktör bağlamında çocuğun statüsünde değişiklikler oluşturabildiği görölmektedir. Örneğin dünyanın bugünlerinde yaşanan gerek biyolojik gerekse durumsal afetler (savaş, deprem gibi) bile etkilerini en çok çocuklar üzerinde göstermektedir.

İnsan yaşamının en önemli evrelerinden biri olan ve gelişme sürecinin en yoğun yaşandığı dönemi kapsayan çocukluk sürecinde çocukların her türlü olumsuz koşuldan uzak tutulması önemlidir. Çünkü bu dönem esasen yetişkinlik dönemini ve geleceğin inşasında etkin bir rol oynayan olgunlaşma sürecini barındırır (Çöpoğlu, 2018). Çocukların bu dönemde korunması, haklarının oluşturulması ve sağlanması esas olmalıdır. Oysa bilindiği üzere; çocuklar kendi başlarına yaşamlarını sürdürememektedir, gelişim dönemleri hassasiyet içermektedir ve bilindiği üzere çocukluk sürecindeki hastalık ve ölümler çocuğun varlığını devam ettirmesinde etki gücü yüksek olaylardır.

2. Çocuk ve Çocuk İşçiliği Kavramları, Halk Sağlığı Bakışıyla Çocuk İşçiliği

Dezavantajlı grupların en savunmasızlarından olan çocukların çalışma hayatında buldurulmasına tarihsel süreklilikte bakmak önemlidir. Nitekim çocukların çalıştırılması iş bölümünün ve üretim fazlasını elde etme çabalarının özellikle tarım devrimi ile başladığı erken dönemlere kadar gitmektedir. Ancak, çocukların ruhsal, bedensel ve sosyal gelişimlerinin engellenmesi veya ucuz işgücü olarak kullanılması, yani çocuk işçiliği, sanayi devriminin ardından ortaya çıkan ve önemli bir sorun haline gelen bir olgudur (Yüceol, 2022). Bu soruna rağmen, çocuk işçiliği konusunda evrensel bir tanım bulunmamaktadır. Çocukluğun ve yetişkinliğin tanımı, Brasted ve Wright (1996) tarafından farklı toplumların farklı yaşlar, yasalar ve gelenekler çerçevesinde çocukları nasıl algıladığına bağlanmıştır (Brasted & Wright, 1996). Genellikle uluslararası kuruluşlarca yayınlanan belgelere ve yasal düzenlemelere dayanarak çocuk işçiliği tanımlamaları yapılmaktadır.

UNICEF çocuk işçiliğini "*çocuğun yaşı ve için türüne bağlı olarak minimum çalışma saatinin üzerinde olan ve çocuğa zarar veren işlerde çalışma*" olarak tanımlamaktadır. ILO çocuk işçiliğini, "*genellikle çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını azaltan, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar verebilen işler*" olarak tanımlamaktadır. ILO, çocuk işçiliğinin tanımına "*çocuklar için zihinsel, fiziksel, toplumsal veya ahlaki açıdan tehlikeli ve zararlı işlerin*", "*eğitim haklarından mahrum bırakacak işlerin, okula düzenli devam etmelerini engelleyen işlerin*" ve "*çocukların okullarıyla birlikte yürütmek zorunda kaldıkları ağır işlerin*" dahil olduğunu ifade etmektedir. ILO'ya göre, çocuk işçiliğini ortadan kaldırmayı hedefleyen üç kategori bulunmaktadır. İlk kategori; ulusal yasalarda belirlenen asgari yaş sınırının altında çalışan bir çocuk tarafından gerçekleştirilen işleri içerir ve bu tür işler, çocuğun eğitimini ve tam gelişimini engelleyebilir. İkinci kategori; bir çocuğun fiziksel, zihinsel veya ahlaki sağlığını tehlikeye atan, doğası gereği veya çalışma koşulları nedeniyle tehlikeli işleri kapsar. Üçüncü kategori ise; çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri

olarak kabul edilen, kölelik, insan ticareti, borç karşılığı alıştırma, zorla silahlı çatışmalarda kullanma, fuhuş, pornografi ve yasadışı faaliyetler gibi uluslararası düzeyde tanımlanan çocuk işçiliği biçimlerini içerir. Yine ILO'ya göre, çocuk işçiliği terimi, 18 yaşından küçük çocuklar tarafından yürütölen tüm işleri kapsamaz. Birçok genç, yaşlarına ve olgunluk seviyelerine uygun olarak yasal yollarla ücretli veya ücretsiz olarak çalışmaktadır. Bu; sorumluluk almalarını, beceri kazanmalarını ve hem ailelerinin hem de kendi refahlarının artmasına katkıda bulunmalarını sağlayabilir. ILO; hafif ev işleri, bahçe işleri, çocuk bakımı veya benzeri hafif işlere yardımcı olmayı "çocuk çalışması" olarak adlandırmıştır. Ancak, birçok akademik görüş, böyle bir ayırımın çocuk işçiliği ile ilgili hukuki düzenlemeler yaparken eksikliğe neden olabileceğini, ayrıca hangi tür çalışmaların çocukların yaşamlarına olumlu katkı sağladığını belirlemenin subjektif ve zor bir süreç olduğunu vurgulayarak bu ayırımı eleştirmektedir (Yardımcıoğlu, 2023).

Çocukların sömürölmesini, sağlık, güvenlik ve eğitim haklarının ellerinden alınmasını ifade eden çocuk işçiliği çocukların gelişimine zarar veren, eğitimden ve çocukluk yaşantılarından mahrum bırakan, fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak zarar görmesine neden olan durum olup genel kabul gören şekliyle 18 yaşından küçük bireylerin katıldığı bir çalışma şeklini ifade eder. Öte yandan, çocuk çalışması veya çalışan çocuk kavramları, çocukların eğitimlerini engellemeden, bedensel, zihinsel ve ruhsal açıdan zarar vermeden, ahlaki değerleri etkilemeden çocukların geleceğine katkı sağlayan ve günde birkaç saati geçmeyen çalışmaları içerir. Farklı yaklaşımlar olsa da belirli bir yaş sınırının altında çalışan her bireyin "alışan çocuk" olarak kabul edildiği bir üst kavram olarak "alışan çocuklar" terimi kullanılır. Bu terim, çocuk işçiliği ve çocuk çalışmasını kapsar, ancak her iki çalışma biçimini de içerir (Çöpöğlu, 2018).

Çocuk işçiliği çocuk üzerinde fiziksel, duygusal birçok sonuçlara neden olur. Örneğin fiziksel etkiler bağlamında sıralanacak sonuçlara baktığımızda bunların; ağır işler ve beslenme sorunları, kimyasal maddelere maruz kalma, çocuğun bedenine uygun olmayan araçların kullanılması, olumsuz çalışma ortamları ve yetersiz dinlenme koşulları olduğunu görürüz. Bu sonuçlar ise, çocukların büyüme, gelişme ve sağlıklı yaşam haklarını ciddi şekilde ihlal edebilir. Çocuk işçiliğinin psikolojik etkileri, için özelliklerine, çalışma koşullarına, beceri gereksinimlerine ve sosyal etkinliklere olan açıklık düzeyine göre değişiklik gösterebilir. Güvenlik, özerklik, sosyalleşme, tanınma, iletişim kurma ve öğrenme gibi alanlarda çocukların psikolojik ihtiyaçları karşılanmadığında, kimlik ve benlik gelişimi açısından riskler yaşanabilir. Bu nedenle, çocuk işçiliğiyle mücadelede çocukların haklarının korunması ve sağlıklı bir çocukluk yaşamalarının sağlanması açısından son derece önemlidir (Göl & Öztürk, 2022).

Çocuk işçiliği konusunda ILO ve UNICEF tarafından yayınlanan en son raporda, son yirmi yıl boyunca çocuk işçiliği ile mücadelede kaydedilen ilerlemelerin durduğu ve dünya genelinde çocuk işçi sayısının arttığı belirtilmektedir. Rapora göre, dünya çapında çocuk işçi olarak çalıştırılan çocuk sayısı 8.4 milyon artarak toplamda 160 milyona ulaşmış durumdadır. Bu çocukların yarısından fazlasını ise 5-11 yaş arasındaki çocukların oluşturduğu bildirilmektedir (Yardımcıoğlu, 2023).

Hem halk sağlığı tarihindeki yeri ve önemi kabul edilmiş olan hem de bilinen en eski tanımlama olan Winslow'un 1920 yaklaşımına göre; "halk sağlığı çevrenin sanitasyonunu düzelterek, bulaşıcı hastalıkları kontrol ederek, bireylere kişisel hijyen eğitimi vererek, hastalıkların erken tanı ve tedavisini sağlayacak şekilde tıbbi ve hemşirelik hizmetlerini organize ederek ve her bir bireyin sağlıklı bir yaşam sürmesine olanak sağlayacak sosyal bir ortamı geliştirerek, hastalıklardan koruyan, insanların yaşam süresini uzatan ve organize toplumsal çalışmalar yaparak bu sayede bu hizmetleri her vatandaşa doğrudan kazanılmış bir sağlık ve yaşam hakkı olarak sağlayan bir bilim ve sanattır" (Kılıç, şahan, & Bahadır, 2014). Bu tanımda dikkat çeken alanlardan biri halk sağlığı alanında çalışanların "her birey için sağlıklı yaşam olanaklarının sağlanması ve sürdürölmesi" noktasındaki rolleridir. Zaten halk sağlığı biliminin uğraş alanlarından birini de İş Sağlığı ve Güvenliği alışmaları oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu dal üzerinde bulunan herkes Halk Sağlığı bakış açısıyla takip edilmelidir.

Halk Sağlığı bilim dalında uzmanlığa sahip olan hekim ve hemşirelerin çocuk işçiliğine ilgisi ve bu konuda yaptıkları çalışmaların bibliyometrik dökümü bu araştırmanın odağını oluşturmuştur.

Bibliyometri, bilgi kaynaklarına niceliksel metotların uygulanmasını ifade eden bir disiplindir. İlk bibliyometri çalışmaları 1920'lerden önce başlamış olmasına rağmen, "bibliyometri" terimi 1969 yılında Pritchard tarafından "istatistiksel bibliyografi" olarak yer almış ve Pritchard, bibliyometriyi "kitaplar ve iletişim ortamlarına istatistiksel ve matematiksel yöntemlerin uygulanması" olarak tanımlamıştır. Bibliyometrik analizler, belirli bir yılda yayımlanan makale sayısını belirleme gibi tanımlayıcı özelliklere sahip olabilirken, aynı zamanda bir makalenin sonraki araştırmaları nasıl etkilediğini değerlendirmek için atıf analizi gibi değerlendirici yönleri de içerebilir. Bu analizlerle; bilimin farklı alanlarına hangi ülkelerin ne derecede katkı sağladığını belirlenebilmekte, bilim insanlarının uluslararası düzeyde işbirliği yapma eğilimleri ve belirli alanlardaki uzmanlıkları gösterilebilmekte, belirli alanlarda hangi dilin daha baskın olduğunu anlamamıza yardımcı olabilmekte, belirli bilim alanlarında hangi tür belgelerin daha fazla kullanıldığını gösterebilmekte, bilimsel topluluğun çeşitliliği ve işbirliği eğilimleri hakkında önemli bilgiler sunabilmekte, hangi dergilerin belirli alanlarda daha fazla etkin olduğunu ve nelerin daha fazla dikkate alındığını gösterebilmektedir (Umut Zan, 2012).

Bu araştırmanın amacı; halk sağlığı perspektifinden çocuk işçiliğini ele alan çalışmaların künyesini bibliyometrik haritalama ile tanımlamaktır. Araştırmanın Türkiye'de halk sağlığı alanında çalışan araştırmacılara çocuk işçiliği odak noktasında yön ve ivme kazandırması beklenmekte, Türkiye portföyü açısından bu disiplinin yaklaşımıyla veri oluşturulmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Tipi ve Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden olan gözlemsel yöntemlerden olan tanımlayıcı kesitsel tip kullanılmış retrospektif olarak elde edilen verilere bibliyometrik analiz uygulanmıştır. Bibliyometrik analiz, son yıllarda büyük bir popülerlik kazanmıştır ve araştırmaların hem nicel hem de nitel değerlendirmelerini yapmaya olanak sağlamaktadır (Donthu, Gremler, Kumar, & Pattnaik, 2022; Donthu, Kumar, Pandey, & Gupta, 2021; Khan et al., 2021; Turan Kavrıdım & Canlı Özer, 2022) ve popüleritesi Gephi, Leximancer, VOSviewer gibi bibliyometrik yazılımların ayrıca Scopus ve Web of Science (WoS) gibi bilimsel veri tabanlarının geliştirilmesi, kullanılabilirliği ve erişilebilirliği ve bibliyometrik metodolojinin bilgi biliminden birçok disipline ulaşıp multidisipliner olması ile daha da güçlenmiştir (Donthu, Kumar, Mukherjee, Pandey, & Lim, 2021). Bibliyometrik metodoloji, niceliksel tekniklerin bibliyometrik verilere uygulanmasını kapsar ve bu yönüyle farklı araştırma bileşenleri (örn. yazarlar, ülkeler, kurumlar, konular) arasındaki sosyal ve yapısal ilişkileri analiz ederek bir alanın bibliyometrik ve entelektüel yapısını özetler (Donthu, Kumar, Mukherjee, et al., 2021). Öte yandan bibliyometrik analiz, var olan araştırmalarda keşfedilen eksiklikleri ortaya çıkararak yeni çalışmalara temel oluşturulmasına katkı sağlamaktadır (Rialti, Marzi, Ciappei, & Busso, 2019). Ayrıca bibliyografik bilgiler, araştırma konusu olarak seçilen durumlarda; yazar, yayın, kurum, atıf gibi birçok düzlemdeki ilişkilerin incelemesine olanak sağlar. Subjektif değerlendirmeler içermemesi ve ölçülebilir niteliklere sahip olması bu analizi güvenilir kılmaktadır.

Bu bağlamda kullanılan programlardan biri olan VOSviewer'da bibliyometrik çalışmalarda güvenilir bir veri analiz aracı olarak bildirilmiştir (Ergin, Ergin, Günenc, & Eryılmaz, 2023).

Bu araştırmanın verileri tanımlayıcı çalışmalar için kullanılması tavsiye edilen STrengthening the Reporting of OBServational studies in Epidemiology (STROBE) kontrol listesine göre oluşturulmuştur. STROBE gözlemsel araştırmaları raporlarken göz önüne alınacakları bildiren 22 maddeden oluşan bir kontrol listesidir (Babaoğlu et al., 2021).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın verileri 17.10.2023 tarihinde yalnızca Web of Science Core Collection (WoS) veri tabanı üzerinden ve başlangıçta hiçbir kısıtlama uygulanmaksızın (((TS=("child labor")) OR TS=("child study")) OR TS=("working child")) AND TS=("public health")) anahtar kelimeleri kullanılarak 38 çalışma şeklinde elde edilmiştir. Daha sonrasında aşağıda belirtilen hariç tutulma kriterleri uygulanmış ve analiz kapsamına 33 yayın dahil edilmiştir.

Hariç tutulma kriterleri:

- Yayın Çeşidi: Makale, derleme (33)
- İndeks: SSCI-SCI-Expanded, ESCI (33)

Diğer veri tabanlarından (Scopus, doaj, pub med, tr dizin vb) veri çekilmemesi araştırmanın yöntemsel kısıtlılığıdır. WoS'un kapsamı ve etki kalitesi yüksektir ve yazarlara çalışmaların ana nitelikleri hakkında meta veriler sağlar (Brito-Ochoa, Sacristan-Navarro, & Pelechano-Barahona, 2020).

3.3. Araştırmanın Etik Yönü

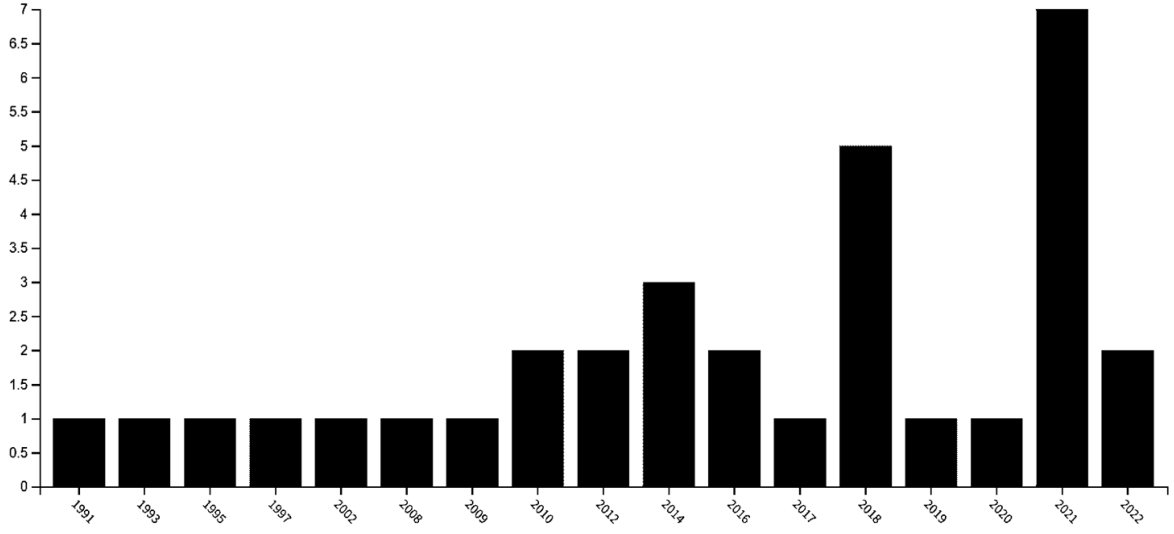
Bu yöntem; önceden yapılmış olan çalışmaların bulgularını, amaçlarını ve incelenen yaklaşımları kullanarak literatürün nicel bir dökümünü sağlamaktadır. "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamındaki tüm kurallara titizlikle uyularak araştırma planlanmış, uygulanmış, veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altındaki yönergeye aykırı hiçbir eylem gerçekteştirilmemiştir. Ayrıca çalışmanın yazımı aşamasında, bilimsel, etik ve alıntı kurallarına tam uyulmuş; toplanan verilere herhangi bir müdahalede bulunulmamış ve çalışma, başka herhangi bir akademik yayın platformuna gönderilmemiştir. Etik kurul onayı gerektiren veriler bu çalışma için toplanmadığı için etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

3.4. İstatistiksel analiz

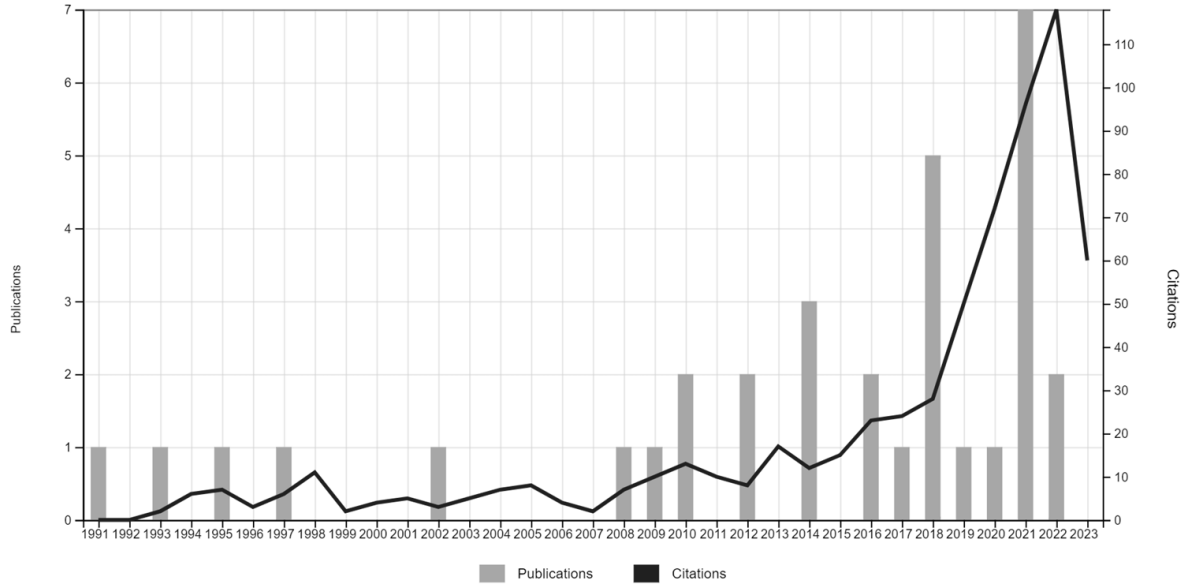
WoS'a "çocuk işçiliği" ya da "çocuk çalışması" ya da "çalışan çocuk" anahtar kelimeleri girilmiş "halk sağlığı" kısıtlaması uygulanmış ve sonuçta 33 çalışmadan elde edilen bilgiler "tab limited dosyası" olarak kaydedilmiştir. WoS'un kendi sistemindeki bilgiler kullanılarak betimsel analizler yapılmış ve VOSviewer 1.6.19 programı yardımıyla eş kelime, ortak atıf, atıf ve ortak yazarlık analizleri yapılmıştır. VOSviewer yazılım aracı, verilere dayalı haritaların oluşturulmasını sağlar. Bibliyometrik ağları incelemek için tasarlanan program da kullanılabilir (Tuncer, Dikmen, & Vural, 2022; Van Eck & Waltman, 2021).

4. Bulgular

Halk sağlığı perspektifiyle çocuk işçiliği alanındaki araştırmaların tamamının İngilizce dilinde olduğu, en fazla yayının kamu çevre ve iş sağlığı kategorisinde yer aldığı, konuya yönelik çalışmanın en çok Leipzig Üniversitesi tarafından gerçekteştirildiği görülmüştür. şekil 1a'de yıllara göre makale şekil 1b ise yıllara göre makale atıf ilişkisini göstermektedir. Bu araştırmada en fazla yayının 2021 yılında (7 adet) yapıldığı görülmüştür.

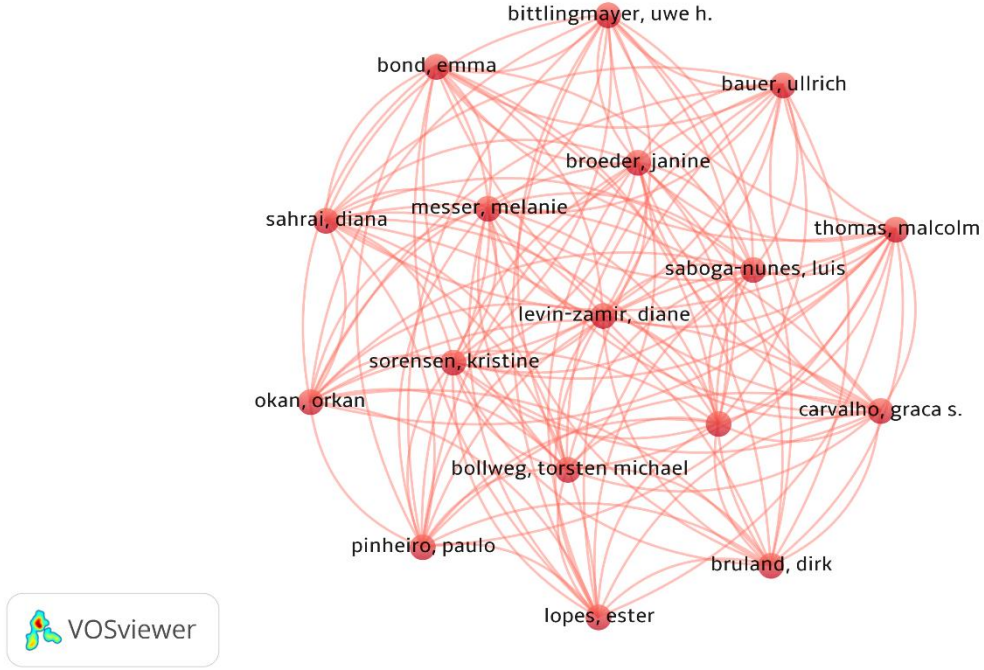
Şekil 1a. Yıllara Göre Makale Sayısı

Şekil 1b. Yıllara göre makale sayısı ve atıf ilişkisi

4.1. Ortak Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)

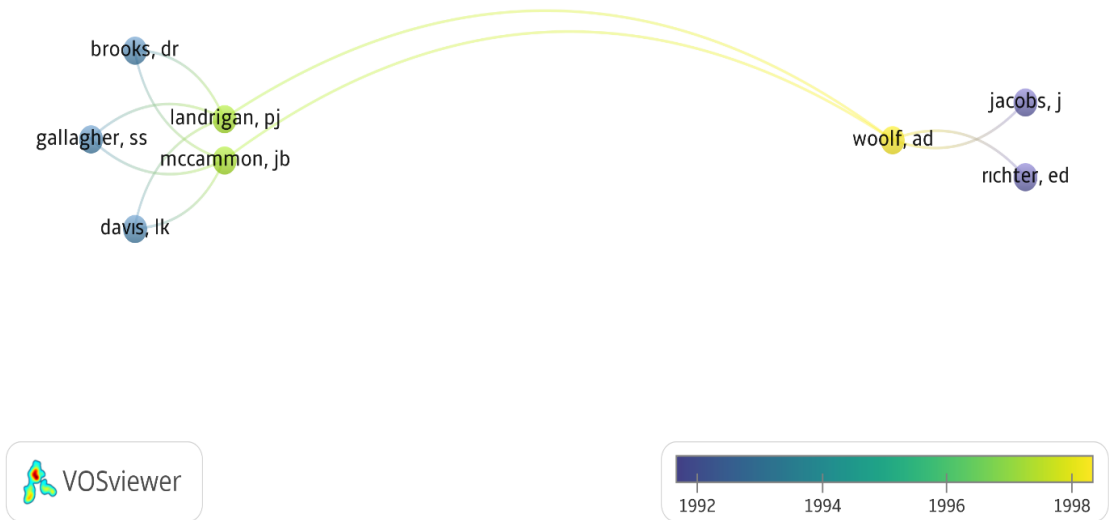
Bu analiz en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları tespit etmeyi sağlamaktadır (Dirik, Eryılmaz, & Erhan, 2023). Ağ haritası için en az 1 yayını ve en az 1 atıf kriteri seçilmiştir. Bu alanda en fazla yayını yapan yazarların sırasıyla Kiess Wieland (3 adet), Tanja Poulain (3 adet) ve Christof Meigen (2 adet) olduğu görülmüştür. En çok atıf alan yazarların ise en fazla yayını yapan yazarlardan bağımsız şekilde Ullrich Bauer, Uwe Bittlingmayer, Bolweg Torsten Michael olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analize göre, en yüksek bağlantıya sahip olan 17 ismin tek bir küme içinde birleştiği gözlemlenmiş olup toplamda 136 bağlantı bulunmaktadır.

Şekil 2. Yazarlar arası ortak iş birliği ağı

4.2. Yazarların Atıf Analizi (Citation of authors)

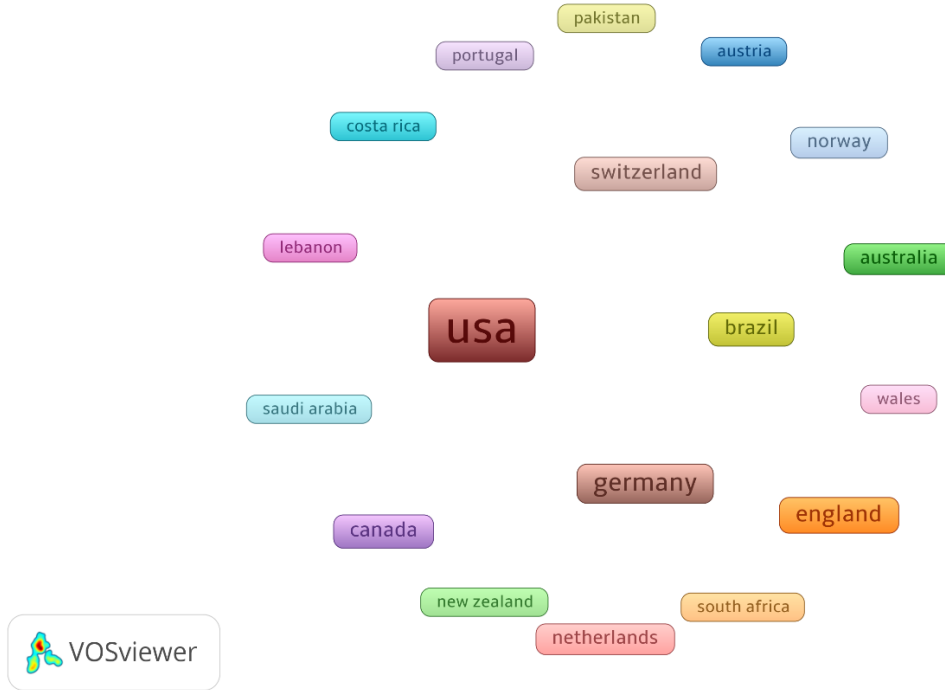
Bu analiz, yazarların atıf ağlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Analiz için kriterler, en az 1 yayın ve en az 1 atıf şeklinde oluşturulmuş böylelikle yazarların atıf analizi ağ haritası oluşturulmuştur. Analiz, birbirine bağlı olduğu gözlemlenen 8 birim üzerinden gerçekleştirilmiş ve sonuç olarak 2 küme ile 10 bağlantı belirlenmiştir. En fazla atıf alan yazarlar, sırasıyla 65 atıf ile Ulrich Bauer, Uwe H. Bittlingmayer ve Michael Torsten Bollweg'dir. Bu üç yazar, toplam bağlantı gücü açısından ilk üçte yer almamişlardır. Şekil 3'de de grldği gibi, yazarların atıf bağlantıları 1994 yılından itibaren artış göstermeye başlamıştır.

Şekil 3: Yazarların atıf ağları

4.3. Ülkelerin Atıf Analizi (Citation of Countries)

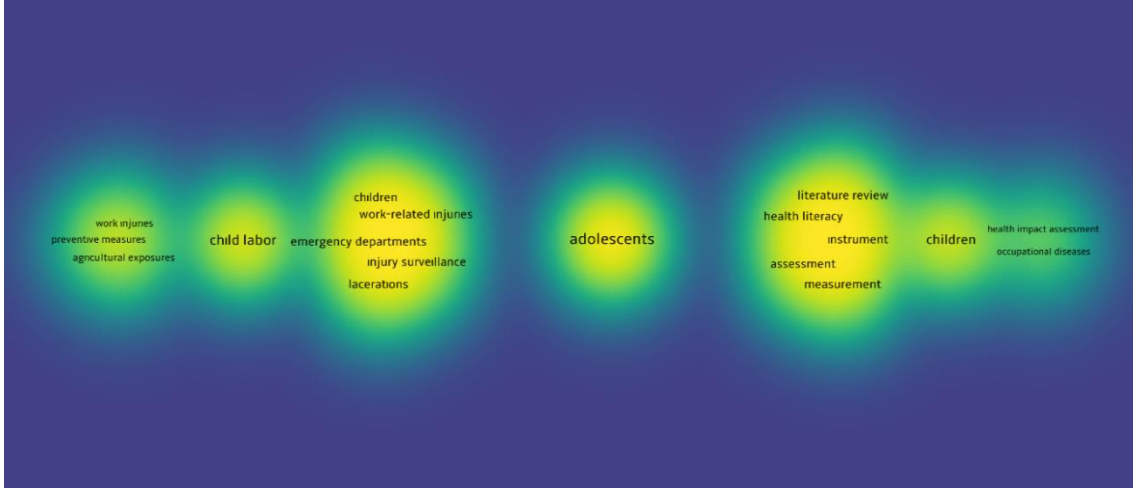
Yayınların ülkelerine göre aldıkları atıflara dair ağ haritası oluşturmak amacıyla, en az 1 eserin bir ülke tarafından yayınlanmış ve 1 atıf almış olması kriterleriyle ilişkilendirilen 19 gözlem birimi üzerinde bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sonucunda 18 kümeyi ve 1 bağlantıyı içeren toplam 2 bağlantı gücü belirlenmiştir. Araştırma alanına yönelik toplam atıf sayısı 638'dir. İlginç bir şekilde, üç yazar kendi eserlerine atıf yapmış, ancak diğer yazarlar kendilerine atıf yapmamışlardır. Bir yıldaki ortalama atıf sayısı 20.58 olarak hesaplanmıştır. En fazla atıfın olduğu iki yıl ise sırasıyla 2022 (22 atıf) ve 2021 (16 atıf) olarak tespit edilmiştir. En fazla atıf alan ülkeler ABD (16 atıf), Almanya (5 atıf) ve İngiltere (4 atıf) olarak sıralanmıştır. Toplam bağlantı gücü en yüksek olan ülkeler ise ABD ve İsrail'dir. Yayın sayısı açısından ise liderlik sıralaması ABD (16 yayın), Almanya (5 yayın) ve İngiltere (4 yayın) şeklinde gerçekleşmiştir (Şekil 4'te gösterilmiştir).

Şekil 4. Ülkelerin atıf ağı

4.4. Anahtar Sözcük Analizi (Co-occurrence of All Keywords)

Halk sağlığı açısından çocuk işçiliği ile ilgili yayınlarda en sık kullanılan anahtar sözcüklerin 4 tekrar ile çocuk işçiliği, 2 tekrar ile adolesan, 2 tekrar ile halk sağlığı olduğu belirlenmiştir. Toplam bağlantı gücü açısından en güçlü ifadelerde yine bu anahtar kelimeler olmuştur. Konuya yönelik en fazla kullanılan anahtar kelimelerin 18 adet olduğu bunların dört küme oluşturduğu ve 51 bağa sahip olduğu tespit edilmiştir (Şekil 5).

Şekil 5. Sık Kullanılan Anahtar Kelimeler

4.5. İçerik analizi

Bu kapsamda araştırma konusu ile doğrudan ilişkili olan araştırmalardan on dört tanesine içerik analizi yapılmış doğrudan ilişkili olmayan ancak arama kriterlerinde geçen anahtar kelimeleri içeren 19 araştırmaya ise içerik analizi yapılmamıştır.

1997 yılında yayınlanan Landrigan ve McCammon tarafından gerçekleştirilen “*Child labor - Still with us after all these years*” başlıklı araştırmadır. 2022 yılında dergi etki faktörü 3.3 olan *Public Health Reporst*'da yayınlanmıştır. 14 atıf alan çalışmada çocuk işçiliğinin ABD için tehdit olduğu, çocukların sömürücü koşullar altında çalıştırıldığı, çocukların sıklıkla tarım ya da gazete dağıtım sektörlerinde yerleştirildiği, kalıcı sakatlık vakalarının fazlalığı ve çocuk işçiliği kaynaklı ölümlerin dikkat çekici olduğu belirtilmiştir. Çocuk işçiliğinin temel nedenleri ise yoksulluk, kitlesel göç ve federal yasaların uygulanmasındaki gevşeklikler olarak bildirilmiştir (Landrigan & McCammon, 1997).

2026 yılında Sarkar ve Sarkar tarafından gerçekleştirilen “*Why does child labor persist with declining poverty?*” başlıklı çalışmadır. Araştırma 7 atıf almıştır ve etki faktörü 2022 yılında 1.8 olan *Economic Inquiry* dergisinde yayınlanmıştır. Makalenin amacı, gelişmekte olan birçok ülkede gözlemlenen gelir artışına rağmen çocuk işçiliğinin devam etmesini açıklamaktır. Çocuk işçiliğinin aktarımında bir kanal olarak gelir eşitsizliğinin rolünü vurgulamıştır. Bu çalışma aynı zamanda, halk sağlığı ve eğitim harcamalarını ikame olarak görme şeklindeki geleneksel anlayışın yeniden değerlendirilmesi ihtiyacını vurgulamaktadır. Çocuk sağlığı politikasının çocuk işçiliğine karşı mücadelede bir araç olarak kullanılmaması gösterilmiştir. Bu araştırmada bir model çalışması yapılmış olup eşitsizlik-çocuk işçiliği arasında kilit kanalın gelir dağılımı olduğu belirtilmiştir. Eğitimin kamuya yüklenmesi özel eğitimden uzaklaşılması okullaşmayı arttıracaktır buda çocuk işçiliğinin azaltılmasını önleyememekle birlikte fayda sağlayacaktır modeli gösterilmiştir (Sarkar & Sarkar, 2016). 2019 yılında İbrahim vd tarafından yayınlanan “*Child labor and health: a systematic literature review of the impacts of child labor on child's health in low- and middle-income countries*” başlıklı çalışmadır. Araştırma 2022 yılı dergi etki faktörü 4.7 olan “*Journal Of Public Health* dergisinde yayınlanmış ve 43 atıf almıştır. Araştırma ile; çocuk işçiliğinin fiziksel ve zihinsel sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin mevcut kanıtları özetleme amaçlanmıştır. Bir sistematik derleme olan bu araştırmada 1997 yılından itibaren PubMed ve ScienceDirect veritabanlarında yayınlanan çocuk işçiliği/çalışan çocuklar/mesleki sağlık/ergen işi/çalışan ergenler algoritmalarıyla tarama yapıldığı bildirilmektedir. Çocuk işçiliğinin önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam ettiği. Bu durum nedeniyle çocukların fiziksel ve psikolojik sağlıklarının olumsuz bir şekilde etkilendiği bildirilmiştir. Çalışan çocuklar

arasında yetersiz beslenme ve büyüme geriliğinin oldukça yaygın olduğunun, çocuk sağlığının etkilendiğinin, cinsel istismara uğrama olasılığının da arttığı, zihinsel ve davranışsal bozukluklarla ilişki bulunduğunun açıklandığı bu araştırma ile çalışan çocuklar, çalışmayan çocuklara ve aynı işi yapan yetişkinlere göre daha yüksek düzeyde fiziksel ve zihinsel strese maruz kaldığı açıklanmıştır. Araştırma sonuçlarının, bu çocukların fiziksel veya zihinsel olarak kısa ve uzun vadeli sağlık komplikasyonları geliştirme riski altında olduğunu gösterdiği belirtilmiştir (İbrahim, Abdalla, Jafer, Abdelgadir, & De Vries, 2019).

2002 yılında yayınlanan “*Health hazards for children at work*” başlığı olan ve Woolf tarafından yürütölen araştırma 13 atıf almıştır. Araştırma 2006 yılındaki dergi etki faktörü 1.091 olan Journal of Toxicology-Clinical Toxicology dergisinde yer almıştır. Çocuk işçiliğı gelişmekte olan birçok ölkede ekonomik ve sosyal bir gerçeklik olduğu, birçok geleneksel kültürdeki çocuk işçiliğinin çocuğun sosyalleşmesinin ve yerel toplulukta statü kazanmasının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edildiğı; hükümetlerin çocuk işçiliğini ticari çıkarlar için ucuz işgücü sağlayarak ekonomilerini rekabetçi bir şekilde ayakta tutmada kilit bir faktör olarak gördüğü; çocuk işçiliğinin çocuk haklarını ihlal ettiğı ve onları artan sağlık risklerine maruz bıraktığı; tam zamanlı çalışan çocukların okula gidemedikleri ve bu nedenle doğuştan gelen eğitim haklarını kaybettikleri; çalışan çocuklarda anemi, sigara kullanımı, yetersiz beslenme gibi sorunların yaşanabildiğı; elle yapılan işlerin çocuklarda yaralanmalara zemin hazırladığı ve aynı zamanda işte kullanılan solventlerin, böcek ilaçlarının, metallerin, yakıcı maddelerin, duman ve tozun ve işle ilgili diğere toksik yan ürünlerin zehirlenmelere maruziyeti arttırabildiğı belirtilmiştir. Dünya çapındaki bu karmaşık ve çözölmese zor soruna yönelik çözümlerin aynı zamanda çocuk işçiliğine yönelik ekonomik ve sosyal teşviklerde altyapı değışikliklerini, aydınlatılmış halk sağlığı politikalarını ve toplum düzeyinde savunuculuk ve katılımı da gerektirdiğı bildirilmiştir (Woolf, 2002).

2010 yılında Dal Santo ve ark. tarafından yayınlanan “*Effects of work permits on illegal employment among youth workers: findings of a school-based survey on child labor violations*” başlıklı araştırma atıf almamış olup 2022 yılında dergi etki faktörü 12.7 olan American Journal Of Public Health dergisinde yayınlanmıştır. Bu araştırmada 2005 sonbaharında kesitsel yöntemle çalışma izni olan ve olmayan gençler arasında bizzat bildirilen çocuk işçiliğı ihlallerini karşılaştırılmıştır. Verilerin, Kuzey Carolina'da rastgele seçilen 16 lisede çalışan gençlerle yapılan okul temelli bir anketten elde edildiğı bildirilmiştir. 16 yaşından küçük birçok ergenin çalışma saati ihlaline maruz kaldığını, tehlikeli işlerle karşı karşıya bırakıldığını bildirdikleri tespit edilmiştir (Dal Santo, Bowling, & Harris, 2010).

1991 yılında Richter ve Jacobs tarafından etki faktörü 2022 yılında 3.5 olan American Journal Of Industrial Medicine dergisinde yayınlanan ve 12 atıf alan araştırma “*Work injuries and exposures in children and young-adults - review and recommendations for action*” başlıklıdır. Açık erişimi olmayan bu yayında çocuk işçiliğı ucuz emek arayışının sonucu olduğu zengin ölkelerde de göröldüğü, önleyici kontrol tedbirlerinin suistimalleri ortadan kaldırmada önemli olduğu, birinci basamak sağlık hizmetleri ağıının bu noktada başvuru merkezleri olduğu, basit tanımlayıcı epidemiyolojik çalışmaların yürütölmese ve müdahale programlarının oluşturulması konusunda halk sağlığı profesyonellerinin, çocuk doktorlarının ve ana-çocuk sağlığı personelinin eğitilmesine ihtiyaç duyulduğu, çocuk işçiliğine yakın bir alternatifin bulunmadığı durumlarda en kötü koşulların ortadan kaldırılması ve tehlikelerin kontrol altına alınması, çalışmaya zorlanan çocukların korunması stratejik hedef olması gerektiğı bildirilmiştir (Richter & Jacobs, 1991).

2012 yılında 2022 yılı dergi etki faktörü 3.3 olan Public Health Reporst'da yayınlanan, Runyan ve Rauscher tarafından yürütölen “*Setting an agenda for advancing young worker safety in the u.s. And Canada*” başlıklı araştırma 11 atıf almıştır. Genç işçi güvenliğı ve sağlığına odaklanan araştırmada, uygulama ve politikaya rehberlik edecek tavsiyeler elde etmenin hedeflendiğı bildirilmiştir. Bu araştırmada; psikologlar, doktorlar, avukatlar, hemşireler, halk sağlığı profesyonelleri ve iş temsilcilerinin de dahil olduğu çok disiplinli bir katılımcı grubunun toplantılar yaparak sorun olarak gördükleri konuları tartıştıkları bildirilmektedir. Tartışılan konular; gençlerin çalışmasına yönelik gelişimsel perspektifler, gençlere yönelik çalışmaların halk sağlığı perspektifinden

incelenmesi, müdahalelere ve program değerlendirmeye odaklanılması, önceki oturumlarda ortaya çıkan fikirlerin sentezlenmesi ve bunların sosyoekolojik çerçeveyi kapsamında olmak üzere araştırma ve politika gündemi oluşturmaya yönelik bir temel sağlanması oluşturması şeklindedir. Toplantının çıktıları ise; Hastalık, lm ve tehlikeli maruziyetlerin izlenmesi de dahil olmak üzere genç işçi sağlığı ve güvenliğinin gözetimi için kapsamlı ve koordineli bir plan geliştirilmesi, tarımda çalışan gençlerin kanun kapsamında diğer sektrlerdekilerle aynı düzeyde korumaya sahip olmasının sağlanması, genç işçiler için çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik kanıtla dayalı uygulamalar hakkında bilgi alışverişinin kolaylaştırılması, genç işçilerden gelen girdiler de dahil olmak üzere iş temelli sağlık ve güvenlik komitelerinin kurulması, kanıtla dayalı sağlık ve güvenlik eğitimini, hkmet destekli tüm işgücü geliştirme programlarının ayrılmaz bir bileşeni olarak zorunlu kılınması, genç işçilerin güvenliği ve sağlığının iyileştirilmesindeki ilerlemenin düzenli olarak değerlendirilmesi ve raporlanması, gözetim verilerinin yanı sıra program ve politika değerlendirmelerinden de yararlanılması, ocuk işçiliği yasalarının ve OSHA standartlarının hem federal hem de eyalet düzeyinde uygulanması için yeterli finansmanın sağlanması şeklindedir (Runyan, Lewko, & Rauscher, 2012).

2010 yılında 2022 yılı dergi etki faktörü 3.3 olan International Journal of Occupational and Environmental Health dergisinde yayınlanan, Chiavegatto ve ark., tarafından yrtlen “*Diagnosis of severe silicosis in young adults working in stone polishing and mining in Minas Gerais, Brazil*” başlıklı araştırma 11 atıf almıştır. Araştırmada Brezilya'da tehlikeli veya sağlıksız koşullarda çalışmak için gereken minimum yaş olan 18 yaşın altında çalışmaya başlayan bir grup taş cilalama ve/veya madencilik işçisinde silikoz oluşumunu açıklamak hedeflenmiştir. Araştırmada Brezilya, silikozu ve ocuk işçiliğinin en kötü biçimlerini ortadan kaldırmaya yönelik küresel çabanın bir parçası olmaya başlamış olsa da hl çözülmesi gereken sorunların olduğu bildirilmiştir (Chiavegatto, Carneiro, Dias, & Nascimento, 2010).

2014 yılında 2022 yılı dergi etki faktörü 3.5 olan American Journal Of Industrial Medicine dergisinde yayınlanan, Siqueira ve ark., tarafından yrtlen “*Effects of social, economic, and labor policies on occupational health disparities*” başlıklı araştırma 46 atıf almıştır. Araştırmada iş hekimliği, halk sağlığı, sağlık politikası, çalışma sosyolojisi ve ekonomisinden göçmen sağlığı konularını ele alan dergilerde bir literatür taraması yapıldığı bildirilmiştir. Araştırmada iş sağlığı eşişsizliklerinin temel belirleyicileri olan yasal ve politik bağlantıları anlamının zorunlu olduğu sonraki adımların, herkes için sağlıklı, güvenli ve adil çalışmayı tesis ederek mesleki eşişsizlikleri tespit etme, azaltma ve ortadan kaldırma olduğu, bunun için kaynakları çoğaltma adına koalisyonların ve işbirliklerinin arttırılmasının önemli olduğu bildirilmiştir (Siqueira et al., 2014).

2022 yılında Washburn ve ark., tarafından yayınlanan “*Modern slavery and labor exploitation during the COVID-19 pandemic: A conceptual model*” başlıklı araştırma 1 atıf almış olup 2022 yılında dergi etki faktörü 12.7 olan “Global Health Action” dergisinde yayınlanmıştır. Araştırma Sahra altı Afrika özelinde birden fazla disiplinden bakış açılarını belirlemek ve emek sömürüsüyle bağlantılı karmaşık süreçleri daha kapsamlı bir şekilde açıklamak için çeşitli bilimsel veri tabanları kullanılarak yapılmıştır. Makalenin amacı, emek sömürüsüne yol açan yolları gösteren kavramsal bir model geliştirmek ve makroekonomik sistemlerin, kurumların ve aile faktörlerinin sahip olabileceği etkiyi analiz etmek olarak bildirilmiştir. Araştırmada yaşın risk faktörü olduğu vurgulanmış, ocuk işçiliği ile gle bağlantılı ocuk işçi ticareti arasındaki olgulardaki farklılıkların anlaşılması, müdahaleler açısından kritik öneme sahip sonuç olarak açıklanmıştır. Araştırma bulgularından birinin de yerel ocuk işçilerin göçmen ocuk işçilere göre daha iyi koşullarda çalıştıkları sonucu olmuş bunun araştırılması gerektiğine vurgu yapılmıştır. ocuk işçiliği ve ocuk işçiliği gne ilişkin ek yaygınlık tahminleri için UNICEF'in oklu Gösterge Kümeleme Araştırmaları gibi hane halkı araştırmalarının kullanılabileceği önerilmiş, ocuk işçiliği modülü olan okullar veya okul bazlı anketler, kardeşlerin çalışma faaliyetleri ve eğer varsa çalışmak için g etmiş olanlar hakkında ek soruların sorulabileceği belirtilmiştir (Washburn, Diener, Curtis, & Wright, 2022).

2008 yılında Balanos ve ark., tarafından yayınlanan “*Determinants of health in seasonal migrants: Coffee harvesters in Los Santos, Costa Rica*” başlıklı araştırma 9 atıf almış olup 2022

yılında dergi etki faktörü 1.271 olan “International Journal of Occupational and Environmental Health” dergisinde yayınlanmıştır. Göç, koruyucu sağlık ve hijyen ile çocuk işçiliği konularının ele alındığı bu araştırmada ise yabancı ve yerli göçmenler ile coğrafi olarak izole olanlar arasında genel halk sağlığı hizmetlerini kullanma konusundaki isteksizlik yaygın olduğu bildirilmiştir (Bolaños, Partanen, Berrocal, Álvarez, & Córdoba, 2008).

2012 yılında 2022 yılı dergi etki faktörü 5.9 olan Journal of Community Health dergisinde yayınlanan, Zierold ve ark., tarafından yürütölen “Working for mom and dad: Are teens more likely to get injured working in family-owned businesses?” başlıklı araştırma 9 atıf almıştır. Wisconsin'in beş halk sağlığı bölgesinde 9. sınıftan 12. sınıfa kadar olan öğrenciler arasında istihdamı, işle ilgili alışkanlıkları, yaralanmaları ve okul performansını araştırmak için uygulanan anketle veriler elde edilmiştir. Birden fazla işte çalışmanın gençlerin güvenliği üzerindeki etki oluşturduğu, yasa dışı çalıştırıldıkları, aile şirketlerinde çalışan gençlerin, diğere çalışan gençlerle karşılaştırıldığında ciddi yaralanmalara maruz kalabildiği, İş kanunlarının aile işletmeleri için de geçerli olup olmayacağı tartışılması gerektiği bildirilmiştir (Zierold, Appana, & Anderson, 2012)

2021 yılında Thamo ve ark., tarafından yayınlanan “Health, stress, and well-being in Swiss adult survivors of child welfare practices and child labor: Investigating the mediating role of socio-economic factors” başlıklı araştırma 9 atıf almış olup 2022 yılında dergi etki faktörü 4.8 olan “Child Abuse & Neglect” dergisinde yayınlanmıştır. İsviçre'de çocuk refahı uygulamalarından etkilenen ve geçmişte çocuk işçi olan yaşlı yetişkinlerde fiziksel sağlık, stres ve öznel refahın (çok) uzun vadeli ilişkilerini değerlendirmek amacıyla yürütölmüştür. Bu durumdan etkilenenler ile etkilemeyenler açısından tıbbi tedavi süreçlerine başvurma ve fiziksel hastalıklara yakalanmalarında, fiziksel ve zihinsel sağlıklarında, stres yüklerinde, refah düzeylerinde farklılıklar oluştuğunu bildirilmiştir (Thoma, Bernays, Eising, Pfluger, & Rohner, 2021)

1993 yılında Brooks ve ark., tarafından yayınlanan “Work-related injuries among massachusetts children - a study based on emergency department data” başlıklı araştırma 51 atıf almış olup 2022 yılında dergi etki faktörü 3.5 olan “American Journal of Industrial Medicine” dergisinde yayınlanmıştır. Bu çalışmada, Massachusetts'teki 14 toplulukta (eyalet nüfusunun %5'ini temsil eden) 14-17 yaş arası çocuklarda görölen işle ilgili yaralanmalar, acil servislerden yaralanmalara ilişkin geniş nüfus temelli bir gözetim çalışmasının parçası olarak toplanan hastane başvuru verilerine dayanarak açıklanmıştır. Bu yaş grubunda işten kaynaklanan yaralanmayla ilgili tüm acil servis ziyaretlerinin %7-13'üne karşılık geldiği; en sık görölen yaralanma türü kesikler ve yırtılmalar, en sık görölen yaralanma nedenlerinin kesme/delme, bu duruma neden olduğu tespit edilen araçların kesici aletler olduğu; çocukların işle ilgili yaralanmalar nedeniyle hastaneye kaldırıldığı; çalışan çocukların mesleki yaralanma açısından yüksek riskli bir grup olarak değerlendirilmesi gerektiği; çocuklarda iş kaynaklı yaralanmaların önemli bir halk sağlığı sorunu olduğu; acil servis verilerinin çocuklarda iş kaynaklı yaralanmalar hakkında değerli bir bilgi kaynağı olma potansiyelini koruduğu; sorunun doğasını ve boyutunu tam olarak belgelemek için acil servislerden, işçi tazminatlarından ve diğere potansiyel kaynaklardan gelen verileri birleştiren aktif gözetim sistemleri oluşturulması gerektiği; bu yaralanmaları önlemeye yönelik çabaların çalışan çocukların yanı sıra işverenlerin, ebeveynlerin, tıbbi sağlayıcıların, eğitimcilerin ve düzenleyicilerin ortak ilgisini gerektirdiği açıklanmıştır (Brooks, Davis, & Gallagher, 1993)

5. Sonuç ve Öneriler

Halk sağlığı perspektifiyle çocuk işçiliğinin hem bibliyometrik yolla hem de içerik analiziyle irdelendiği bu araştırmada, konuya olan ilginin düzeyinin düşük olduğu görölmüştür. Yayın sayısının 2021 yılında artma göstermesi önemlidir. Bu süreç 2019 yılında başlayan koronavirüs pandemisinin sıcak etkilerinin azaldığı izolasyon ve kısıtlama tedbirlerinin ortadan kalktığı döneme gelmektedir. Zaten ILO ve UNICEF gibi yapılanmalar da çocuk işçiliği noktasında pandemi sonrasının olumsuz etkilerine değinerek toplumları dikkatli olmaya çağırmıştır. Araştırma başlığında yıllara göre yayın sayısı ile atıf indeksi arasında benzerliğin olduğu yayın sayısının arttığı dönemde atıf sayısının da

arttığı görölmüştür. Ortak yazar analizinde birbiriyle bağlantılı yazarların en fazla yayın yapma ya da en fazla atıf alma açısından benzer olmadığı görölmüştür. Atıf analizi kümelemesinde 1994 yılından sonra atıf miktarının artmaya başladığı görölmüştür. Çalışmaların tamamının İngilizce dilinde olduğu en fazla atıf yapılan ülkenin Amerika olduğu görölmüştür.

İçerik analizinde ise; araştırmaların ocuk işçiliğinin nedenlerine, etkilerine ve sonuçlarına yoğunlaştığı görölmüştür.

ocuk işçiliğini halk sağlığı perspektifiyle inceleyen daha fazla yayına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bağlamda bu alanda çalışanların konuya eğilmelerini arttırmak amacıyla panel, workshop, semine gibi etkinlikler düzenlenebilir. ocuk işçiliğinin önlenmesi, projelerin oluşturulması, uluslararası iş birliklerinin sağlanması için kamu destek ve kaynaklarının arttırılması çözüm olabilir.

Kaynakça

- Babaoğlu, A. B., Tekindal, M., Büyükuysal, M. ., Mustafa, T., Elmalı, F., Bayraktaroğlu, T., & Tekindal, M. A. (2021). Epidemiyolojide gözlemsel çalışmaların raporlanması: STROBE kriterlerinin Türkçe uyarlaması. *Batı Karadeniz Tıp Dergisi*, 5(1), 86-93.
- Berigel, S., & Eroğlu, İ. (2019). Türkiye'de ocuk işçiliğinin Dinamikleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 39-56.
- Bolaños, R. L., Partanen, T., Berrocal, M., Álvarez, B., & Córdoba, L. (2008). Determinants of health in seasonal migrants: coffee harvesters in Los Santos, Costa Rica. *International journal of occupational and environmental health*, 14(2), 129-137.
- Brasted, H., & Wright, D. (1996). Why worry about child labour? *Asian Studies Review*, 19(3), 53-58.
- Brito-Ochoa, M. P., Sacristan-Navarro, M. A., & Pelechano-Barahona, E. (2020). A Bibliometric Analysis of Dynamic Capabilities in the Field of Family Firms (2009-2019). *European Journal of Family Business*, 10(2), 69-81.
- Brooks, D. R., Davis, L. K., & Gallagher, S. S. (1993). Work-related injuries among Massachusetts children: A study based on emergency department data. *American journal of industrial medicine*, 24(3), 313-324.
- Chiavegatto, C. V., Carneiro, A. P. S., Dias, E. C., & Nascimento, M. S. (2010). Diagnosis of severe silicosis in young adults working in stone polishing and mining in Minas Gerais, Brazil. *International journal of occupational and environmental health*, 16(2), 139-142.
- öpoğlu, M. (2018). Türkiye'de ocuk işçiliği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(14), 357-398.
- Dal Santo, J. A., Bowling, J. M., & Harris, T. A. (2010). Effects of work permits on illegal employment among youth workers: findings of a school-based survey on child labor violations. *American Journal of Public Health*, 100(4), 635-637.
- Dirik, D., Eryılmaz, İ., & Erhan, T. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yapılan alışmaların VOSviewer ile Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(2), 164-188.
- Donthu, N., Gremler, D. D., Kumar, S., & Pattnaik, D. (2022). Mapping of Journal of Service Research themes: A 22-year review. *Journal of Service Research*, 25(2), 187-193.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Donthu, N., Kumar, S., Pandey, N., & Gupta, P. (2021). Forty years of the International Journal of Information Management: A bibliometric analysis. *International Journal of Information Management*, 57, 102307.

- Ergin, E., Ergin, B., Günenc, O., & Eryılmaz, M. (2023). An overview of pregnancy education: a bibliometric analysis based on web of science core collection. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 232-255.
- Fahri, Ç. (2017). Risk toplumunda çocukluk. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10-11), 147-171.
- Gül, T., & Öztürk, M. (2022). *Geçmişte Çocuk İşçiliği Deneyimi Olan Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygılarının Ve Yaşam Doyumlarının Özbelleme Kuramı Çerçevesinde Araştırılması*. (Doktora).
- Ibrahim, A., Abdalla, S. M., Jafer, M., Abdelgadir, J., & De Vries, N. (2019). Child labor and health: a systematic literature review of the impacts of child labor on child's health in low-and middle-income countries. *Journal of public health*, 41(1), 18-26.
- Khan, M. A., Pattnaik, D., Ashraf, R., Ali, I., Kumar, S., & Donthu, N. (2021). Value of special issues in the journal of business research: A bibliometric analysis. *Journal of Business Research*, 125, 295-313.
- Kılıç, B., Şahan, C., & Bahadır, H. (2014). Dünyada ve Türkiye'de Halk Sağlığı Uzmanlık Eğitiminin Tarihçesi, İçeriği ve İstihdam Politikaları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 13(6).
- Landrigan, P. J., & McCammon, J. B. (1997). Child labor still with us after all these years. *Public Health Reports*, 112(6), 466.
- Rialti, R., Marzi, G., Ciappei, C., & Busso, D. (2019). Big data and dynamic capabilities: a bibliometric analysis and systematic literature review. *Management Decision*, 57(8), 2052-2068.
- Richter, E. D., & Jacobs, J. (1991). Work injuries and exposures in children and young adults: Review and recommendations for action. *American journal of industrial medicine*, 19(6), 747-769.
- Runyan, C. W., Lewko, J., & Rauscher, K. (2012). Setting an agenda for advancing young worker safety in the US and Canada. *Public Health Reports*, 127(3), 246-252.
- Sarkar, J., & Sarkar, D. (2016). Why does child labor persist with declining poverty? *Economic Inquiry*, 54(1), 139-158.
- Siqueira, C. E., Gaydos, M., Monforton, C., Slatin, C., Borkowski, L., Dooley, P., . . . Keifer, M. (2014). Effects of social, economic, and labor policies on occupational health disparities. *American journal of industrial medicine*, 57(5), 557-572.
- Soysal, G., Özcan, C., & Akın, A. (2022). Dünyada ve Türkiye'de Kadın, Anne ve Çocuk Sağlığının Güncel Durumu. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 32(1), 3-13.
- Thoma, M. V., Bernays, F., Eising, C. M., Pfluger, V., & Rohner, S. L. (2021). Health, stress, and well-being in Swiss adult survivors of child welfare practices and child labor: Investigating the mediating role of socio-economic factors. *Child Abuse & Neglect*, 111, 104769.
- Tuncer, M., Dikmen, M., & Vural, M. (2022). Dijital Oyun Bağımlılığı, Davranış Problemleri ve Akademik Performans: Bibliyometrik Bir Haritalama. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(7), 913-933.
- Turan Kavradım, S., & Canlı Özer, Z. (2022). Hemşirelik Alanındaki Kalp Yetersizliği Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 14(4).
- Umut Zan, B. (2012). *Türkiye' De Bilim Dallarında Karşılaştırmalı Bibliyometrik Analiz Çalışması*. (Doktora). Ankara Üniversitesi, Retrieved from file:///C:/Users/%C3%87a%C4%9Fla%20Yi%C4%9Fitba%C5%9F/Desktop/317244.pdf
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2021). *Manual for VOSviewer version 1.6.17*: Universiteit Leiden.

- Washburn, T., Diener, M. L., Curtis, D. S., & Wright, C. A. (2022). Modern slavery and labor exploitation during the COVID-19 pandemic: a conceptual model. *Global health action*, 15(1), 2074784.
- Woolf, A. D. (2002). Health hazards for children at work. *Journal of Toxicology: Clinical Toxicology*, 40(4), 477-482.
- Yardımcıoğlu, D. (2023). Çocuk İşçiliğini Önlemeye Yönelik Yeni Bir Adım: Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespitine Dair Direktif Önerisi. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(48), 225-276.
- Yüceol, H. M. (2022). "Çocuk İşçiliği" Sorununun Analizi ve Politika Önerileri. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 40-53.
- Zierold, K. M., Appana, S., & Anderson, H. A. (2012). Working for mom and dad: are teens more likely to get injured working in family-owned businesses? *Journal of community health*, 37, 186-194.

Extended Summary

Despite the lack of consensus and the undesirable coexistence of two words, "child" and "child labor," child labor continues to persist in many societies today. Addressing the issue of child labor from a public health perspective is the aim of this research. The study exclusively utilized the Web of Science (WoS) database to obtain a richer dataset.

To access richer data, a literature search was conducted using keywords such as "child labor," "child work," or "working children," combined with public health. In this context, a total of 33 publications were found. The publications were graphically visualized using methods from both WoS and VOSViewer applications. Since the research involved bibliometric analysis and content analysis, no ethical approval was obtained, but ethical principles were strictly adhered to during the research process.

Bibliometric analysis included analyses of co-occurring terms, co-citation, citations, and co-authorship. It was observed that all research in the field of child labor from a public health perspective was in English. The majority of the publications fell into the category of public, environmental, and occupational health, with Leipzig University being the most active institution in this field.

In the co-authorship analysis, it was determined that the authors with the highest number of publications were Kiess Wieland, Tanja Poulain, and Christof Meigen. The most cited authors were found to be Ullrich Bauer, Uwe Bittlingmayer, and Bolweg Torsten Michael, independent of the authors with the most publications. The analysis revealed that the highest connection strengths were observed within a single cluster of 17 names, with a total of 136 connections.

The research identified that the authors with the most citations were Ulrich Bauer, Uwe H. Bittlingmayer, and Michael Torsten Bollweg, with 65 citations each. Interestingly, these three authors did not rank in the top three in terms of total connection strength. Citation links among authors began to increase in 1994.

The two years with the highest number of citations were identified as 2022 and 2021. The countries receiving the most citations were ranked as the United States, Germany, and the United Kingdom. The countries with the highest total connection strength were the United States and Israel, while the ranking based on the number of publications was led by the United States, Germany, and the United Kingdom.

Regarding public health, the most frequently used keywords in publications related to child labor were "child labor", "adolescent", and "public health". These keywords also had the highest total

connection strengths. It was found that there were a total of 18 most frequently used keywords, forming four clusters with 51 connections.

Within this scope, content analysis was performed on 14 studies directly related to the research topic. The oldest publication subjected to content analysis dated back to 1991, which was significant for bringing child labor within the scope of primary healthcare services. The content analysis of other publications revealed that child labor prepared the ground for cheap labor and raised awareness. It was observed that children worked under exploitative conditions, and child labor resulted in accidents, injuries, and deaths in children. Factors such as poverty, income inequality, mass migration, and national laws were identified as reasons for child labor. It was emphasized that preventive control measures were crucial in eliminating abuses. It was also suggested that primary healthcare networks could serve as referral centers for child labor issues. The need for education of public health professionals, pediatricians, and maternal-child health staff to conduct basic descriptive epidemiological studies and develop intervention programs was highlighted.

In conclusion, there is a need for more publications on child labor from a public health perspective. To increase awareness and engagement in this field, events such as panels, workshops, and seminars can be organized. Increasing public support and resources may be a solution for preventing child labor, creating projects, and fostering international cooperation.